

שאלה: אני כבר מקיים המצוות. מדוע כל הזמן מדגישים הרבנים שחובתנו ללמוד הרבה תורה?

תשובה: במשנה אחרונה של מסכת מכות אמרו: רצה הקב"ה לזכות את ישראל. לפיכך הרבה להם תורה ומצוות, שנאמר 'ה' חפץ למען צדקו, יגדיל תורה ויאדיר' (ישעיה מב, כא).

יש לתמוה על דברי המשנה. אדרבה. אם רצון הקב"ה שנזכה, יצוה אותנו בפחות מצות ואז נוכל לעמוד במשימה. כאשר מוסיף הרבה מצוות, קשה מאד לקיים כל כך הרבה!

עונה על כך הרמב"ם בפירושו למשנה שם (בתרגומו של הרב יוסף קאפח): "מיסודות האמונה בתורה שאם קיים האדם מצוה משלוש עשרה ושש מאות מצוות כראוי וכהוגן, ולא שיתף עמה מטרה ממטרות העולם-הזה כלל, אלא עֲשָׂאָהּ לשמה מאהבה כמו שבארתי לך [=הערת ביניים, כמו שהזכיר ב"ספר המצוות", מצות עשה ג', ובהלכות יסודי התורה פ"ב הלכה ב] הרי הוא זוכה בה לחיי העולם הבא. לכן אמר ר' חנינא כי מחמת רבוי המצוות אי אפשר שלא יעשה האדם אחת בכל ימי חייו בשלימות ויזכה לְהַשְׁאֵרֹת הנפש באותו המעשה" [=והרמב"ם מביא הוכחה לדבריו ממעשה שאירע אצל חז"ל].

פשוט הדבר שה"שלימות" אותה הזכיר הרמב"ם, לעשות המצוה "כראוי וכהוגן" כוללת שיעשה אותה כהלכתה. למשל, אם רצונו לשמור שבת, אבל מתוך אי ידיעה הוא מטלטל מזון לסעודת שבת ברשות הרבים ביישוב כזה שאין שם עירוב כשר, אין לו מצוה אלא עבירה. הוא רוצה לשמור עצמו מגזל, אבל אינו יודע בהלכה, אין ספק שנכשל בעון.

לכן חובה על כל אחד ואחד מאתנו ללמוד תורה, כמה שאפשר יותר, למען לא נכשל בקיומה. גם נכלל בזה שהאדם ילמד מדרשים, וגם ספרי מוסר, וגם ספרי מחשבת-ישראל, כדי לְפַתַּח אצלו אהבת הבורא, אותה הזכיר הרמב"ם. אהבה באה מתוך ידיעה.

באמת אין הרבה מצוות בימינו. כי מחמת חורבן בית המקדש וגלות ישראל, מנה ה"חפץ חיים" בספרו "ספר המצוות הקצר" שנתרו בידינו רק שבעים ושבע מצוות עשה דאורייתא ומאה תשעים וארבע מצוות לא תעשה דאורייתא.

אי אפשר ללמוד את הכל, כי התורה "רַחֲבָה מִנִּי יָם". אבל "אי אתה בן חורין להבטל הימנה" (אבות, סוף פרק ב). על האדם להשתדל כמיטב יכולתו.